

Az életem a szüleim találkozásából és szerelméből származik. Nyugodt terhesség volt az anyukámé, és amikor eljött az idő, bementek a kórházba. Igazság szerint már jóideje meg kellett volna születnem, úgyhogy senki nem lepődött meg. A szülés rendben ment, és nagy, figyelő szemekkel jöttem ki a világra, amivel az elbeszélések szerint nem a fényes lámpákat, nem a hangos gépeket, hanem anyukámat néztem.

Magyarországra, Budapestre, Zuglóba születtem. A lakásunkat hitelből építették a szüleim, mikor már tervben voltam. Ez a hitel egyébként, tudtom nélkül az első gyerekkori emlékeim közül soknak volt az alapja. Sokszor hallottam a szüleimet előttem, halkan, vagy a másik szobában, hangosan vitatkozni erről. A deviza, a svájci frank, a kártérítési per és a perbefagyasztás azok a sokszor hallott szavak voltak, amikről el se tudtam képzelni, mik voltak, úgyhogy elkönyveltem őket a felnőttekre jellemző dolgoknak.

Utólag jobban látom, hogy 2007-ben hitelt felvenni nem volt a legszerencsésebb az azt követő évek eseményeit tekintetbe véve. De már úton voltam, és a szüleim az új lakásban szerettek volna elkezdni kisfiukkal élni. Ők két olasz-pedagógia szakos bölcsész, és apukám a doktori képzés utolsó évét hagyta ott, hogy elkezdjenek közösen egy nyelviskolát. Ettől remélték, hogy szabadok lesznek időben és az anyagiakban, ami szabadságot a gyereknevelésre szeretnék volna használni. Mindketten nagyon várhatták, hogy megszülessek. Ez rendben meg is történt, este fél nyolckor ezen a minden évben sűrű november végi napon, ami azóta is ellehetetleníti, hogy jópofa pikniket meg kerti partit szervezzek a szülinapomra. Hamarosan teljesen elfoglalhattuk az új lakást, ami az anyai nagyszüleim régi házának tetejére épült. Azóta is itt élünk, és ha néha eljárszunk a gondolattal, hogy elköltözzünk innen, valaki megjegyzi: „Jó, de innen? Innen hova?”. Igazat kell adnom nekik, mert a kedves XIV. kerületben, Alsórákoson lakunk, egy olyan utcában, ami csendes és a forgalomtól elzárt, de mégis két percre van a buszmegállótól és a bolttól. Könnyen elérhető a legtöbb pesti csomópont tömegközlekedéssel, de a környező utcák békések és gyalogosbarátok.

Mivel a nyelviskola működött, tényleg szabadon rendelkezhetek a szüleim az idejükkel, és ez nagy szerencse volt nekem. Soha nem jártam bölcsibe. Sőt, soha nem aludtam bent az oviban. Valójában gyűlöltem az ovit, és nem értettem, mi értelme van, ahogy azt sem, hogy a többi gyerek mit szeret rajta annyira. Kevés emlékem van az oviról, de azok nagyon mélyek. Elkezdtem nem érteni, a többiek miért olyanok, amilyenek, és miért nem tudnak velem közösen gondolkodni.

Semmilyen módon nem tudtam ezekhez az emberekhez kötődni. Ekkoriban egy barátom volt, aki másik csoportba járt, így a nap során lényegében egyedül ültem a csoportszobában. Voltak ugyan foglalkozások, de azok nagyon unalmasak voltak, csak olyan dolgokról, amiket tudtam előre, iskolaelőkészítő jelleggel. Máskor kézműveskedni lehetett. Egyszer kiválaszható gyöngyábrákat lehetett csinálni, és részt vett benne: az összes lány és én. Amíg vasalták a műveket, az összes fiú – kifejezetten rajtam kívül – le lett szidva, hogy milyen nem konstruktívak és lusták. Aztán megmutattuk egymásnak, mit csináltunk. Én a jeletem, egy körtét, amiről a lányok kijelentették, hogy az a legbénább, és hogy egymáséit szebbnek tartják. Ezzel az élménnyel nem nagyon tudtam mit kezdeni, főleg, hogy más élményeim is megerősítették, hogy nem értek semmit ezzel a hellyel kapcsolatban. Volt egy babaszoba, ahol mindenki játszani akart, úgyhogy az óvónéni csinált egy beosztást. Én soha nem vágytam oda, de az új rend első napján én voltam egyedül a soron, úgyhogy beültem a babaszobába, és mivel ott se akartam lenni, és nem volt mit tennem, úgyhogy leültem a babaágyra, és onnan néztem, ahogy a csoportszobában a káosz uralkodik, ahogy az üvöltő fiúk és lányok próbálják meggyőzni az óvónőt arról, hogy ne pazarolja rám a babaszobát. A legjobb az volt, hogy egyet is értettem velük. Jöjjenek ide, ha annyira akarnak. Egész életemben mindig nagyon feszélyezett, ha valami nagyon áhított dolgot birtokoltam, vagy valami miatt irigyek voltak rám, nagyon kellemetlennek találom. De az óvónéni kijelentette, hogy „Ez a szabály!”, úgyhogy maradt a

kölcsönösen értelmetlen igazságtalanság. Elkezdtem azon gondolkodni, hogy miért vannak úgy a szabályok, ahogy.

Talán jobban élveztem volna az óvodai éveimet, ha többet vagyok az óvodában. A szüleim hagytak felkelni, talán 10 körül, mert nagyon későn kelő vagyok, aztán bementünk szépen. Néha még piacra is mentünk előtte. És bent nem aludtam soha, mindig eljöttem előtte. Így is úgy éreztem, hogy nagyon sokat vagyok ott, és ennyit se szeretnék. Ezért is vártam annyira az iskolát. Úgy tűnt, ez egy komoly hely, ahol érdekes dolgok is történnek. Először talán nem volt olyan érdekes, mert olvasni és számolni is tudtam már kicsit, de sokkal jobb volt, mint az ovi. Nagyon különleges osztályfőnököm volt, egy idősebb tanítónő, akinek mi voltunk az utolsó osztálya, de a tapasztalatai mellett még energiával is tele volt. Egyszer látta, hogy már megint sokkal hamarabb befejeztem mindent, minthogy vége lett volna az órának, úgyhogy azt mondta, kezdjem el csinálni a szövegértés munkafüzetet az elejéről. Azon a héten a végére értem. Onnantól kezdve mindig adott extra feladatokat, tartott párunknak szakkört. Nem volt baj az alsó tagozattal, és néhány jó dolog is történt. Az egyik legszebb emlékem 3. osztály végéről van. Már június volt, minden tankönyvnek a végére értünk, a forróságtól úgy védtük magunkat, hogy a nagy, nehéz, narancssárga függönyöket behúztuk, és a LÜK-kel játszottunk, ami egyfajta egyszemélyes logikai játék vagy kirakós, kis feladatfüzetekkel, és máig a fülemben van a műanyag elemek éles koccanása a műanyag hátlappal. Közben a tanító berakott valami zenét, talán Mozartot, és ott ültem a tompa narancsfényű teremben és csináltam a füzeteket, egyiket a másik után. Mindenki olyan nyugodt volt, és a tanító olyan elégedettnek tűnt. A LÜK-ből országos döntőbe jutottam, és egy környezetismeret-versenyből is, ahol 5. lettem.

Igaz, hogy gyorsan olvastam, de megvoltak azok a könyvek, amiket kedveltem újra és újra elolvasni, nézegetni, és szinte kívülről tudtam őket. Szépen illusztrált könyvek voltak a tudományról, de emlékszem arra is, hogy ott voltak a polcon ezek a „felnöttes” könyvek, amiket nem mertem levenni, de gyakran eszembe jutott, vajon mi lehet bennük. Nagyon szerettem olvasni, de csak azokat a könyveket olvastam el, amik érdekelték. Igaz, akkoriban kevésbé voltam válogatós. Anya egy régi, furcsa barátnője hozott egyszer egy könyvet anyának. Utólag nem olyan könyvnek tartom, amit gyerekeknek adnék. Sun-Mi Hwang A tyúk, aki a repülésről álmodott című könyve volt, az anyaságról, a halálról, a meddségről, a kitaláltságról szólt. A nagy részét nem értettem, de hát ekkor egy 8-9 éves fiú lehettem. Néhány hét múlva ismét látogatóba jött a barát, és kérdezte, milyen volt a könyve. A szüleim mondták, hogy nem olvasták, de mindenki meglepődött, amikor én elkezdtem arról beszélni, mi tetszett benne. Nagyon nevettek a felnőttek, de én őszintén nem értettem, miért.

Egyszer „zálogosat” játszottunk napköziben. Azaz megy valamilyen játék, mondjuk szólánc, és ha veszítesz, be kell adnod valamit zálogba. A játék végén a többiek (illetve elsősorban a kicsit furcsa napközis tanító) kitalálhatták a „büntetést”, amiért cserébe visszakaphattad, ha szeretted volna. Mindent megtettem, de egyszer veszítettem. Beadtam egy zsebkendőt, ami előttem hevert az asztalon. Egyáltalán nem akartam semmi olyasmit csinálni, amit a többiek a visszaszerzéshez. Amikor rám kerül a sor, megmondtam, hogy én nem fogom azt a papírzsebkendőt kiváltani, maradhat a tanítónéninél. Erre ő győzködött, majd láthatóan megleptem azzal, hogy nem követem a játék menetét, úgyhogy gyávának és „nem fiúsnak” nevezett. Egyik nap gondterhelten tűntem a tanítóknak. Azt mondtam, az is vagyok. Néhány nap múlva a fő tanítónénink, aki annyira jól látta a dolgokat, mielőtt kimentünk az udvarra, azt mondta, már a kontextusra nem is emlékszem: Azt hiszem, neked az életben az lesz a legnagyobb bajod, hogy túl sok mindent értesz. Nem gondoltam erről akkor semmit, mert csak sejtettem, hogy mit jelent. Ez egy annyira erős emlék, és annyira nagy erejű ez a mondat a kontextusában, hogy ma már könny jön a szemembe, ha felidézem, és összevetem a mai állapotommal. Ma már értem, mit jelent ez, és gyakran arra gondolok, mennyire boldog lehet butának lenni.

Volt akkoriban már pár jóbarátom is. Mindenfélét játszottunk, és szerettük a focit is. Fociskártyákat gyűjtöttünk, és cserélgettük őket. A legfőbb játékunk azonban a kitalálás volt. Ez, akkor még nem fogalmaztuk meg, de egy szerepjáték volt, amikor az udvar különböző pontjai között szaladgáltunk, és közben fantasztikus kalandokat éltünk át, harcolni kellett és gyűjtögetni, és persze „kitalálni” mi fog most történni. Önfeledten játszottam ezt a játékot, úgy tűnt, minden megtörténik valójában, amit kitalálunk.

A negyedik osztály még jobb volt, mint a többi. Ekkor tényleg élvezni kezdtem az iskolát. Kapcsolatokat építettem olyanokkal, akik nem a közeli barátaim voltak. Volt egy vietnámi kislány, aki mindig egyedül ült. Akkor léptünk kapcsolatba, amikor táncórán egybe raktak, mert mi voltunk a legkisebbek. Mindig, mindenhol én voltam a legalacsonyabb. Napköziben sokat malmoztunk. Volt egy iskolai malombajnokság, annak a döntőjében tőle kaptam ki, de már annyit malmoztunk egymás ellen, hogy tényleg nem is bántam. Volt egy nagyon fontos dolog a tanulmányaimban is ekkor. Elkezdtünk prezentációkat készíteni, tehát egy papírtablót, és a hozzávaló kiselőadást. Ez a kedvenc feladatom lett azok közül, amiket addig valaha csináltam. Nagyon motivált voltam a lehető legjobban bemutatni, aminek utánanéztem, a többieknek. A legfontosabb viszont a prezentációk után volt. Utána a tanítónéni nem hagyta továbbhaladni az órát, amíg mindenki ki nem fejtette a pozitív és negatív véleményét. Akkor még nem így éltem meg, de ez a gyakorlat valami olyat indított el bennem, ami mára a legfontosabb tulajdonságaim egyikévé fejlődött. Nekem soha nem volt gond előadást tartani, kimenni felelni, véleményt adni, visszajelezni; tehát általában mindig készen álltam a gondolataimat megosztani, és ez egyre inkább így lett.

Mivel minden megszokottnak és rendesnek tűnt, nem értettem, miért jelentette be anyukám, hogy fel kell készülnöm a felvételire. Jobb volt nekem, ha én felvételizek, mert be tudtam kerülni bárhova. Ezt tudhatta a tanítónéni is, nem véletlenül voltak ismerősök a feladatok a felkészítőn. Hálás vagyok mindenkinek, akinek szerepe volt abban, hogy felvételizhessek, mert ez volt a legfontosabb és legjobb változás eddig az életemben.

Eljött a felvételi napja, és mikor kijöttem, úgy éreztem, nem ment rosszul, de mivel olyan egyszerű volt, biztos másoknak is jó lesz. Aggódni továbbra sem aggódtam, anyukám egyre inkább. Nos, 94 pontot értem el a 100-ból. Amikor ezt elmondták a szüleim, és megkérdezték, mit gondolok, elmagyaráztam nekik, hogy hol vesztettem el azt a hat pontot, pedig ők csak arra vártak, hogy azt mondjam, örülök, és ők is örülhessenek. Erre nagyon jól emlékszem, mert miközben ők ujjongtak, én arra gondoltam, hogy tényleg csak annyit kellett volna mondanom, hogy elégedett vagyok, mikor nem is az volt a feladat, hogy 94 pontot szerezzek, hanem az, hogy 100-at.

Az osztályom hamar fontosabb lett minden régi kapcsolatnál. Új barátaim lettek, akikkel új, érdekesebb élményeket éltünk át. Hihetetlen táborokban vettünk részt a nyáron, sok projekt munkát csináltunk együtt hétről hétre, és közel kerültünk egymáshoz. A baráti kapcsolat új szintje nyílt meg előttem, amihez az új, radnóti osztálytársaimon kívül senki közel sem juthatott. Itt is sokat játszottunk, de a játékaink érdekesebbek, izgalmasabbak voltak. A tanulmányokat tekintve sok, újszerű tanár lépett be az életembe. Nem mindegyik volt ugyanannyira jó, de voltak olyanok, akiknek vártam az óráit, akiktől tényleg sokat lehetett tanulni, és nagyon élveztem. Eleinte fel kellett vennem a tempót, de nem volt ezzel nagy gond. Emlékszem, az első angol dolgozatom hármassal lett. Az előtt soha nem kaptam hármast. A második négyes. A következő ötös, és azóta nem kaptam másmilyen jegyet angolból.

A társas és szellemi fejlődésemnek is nagyon jót tett az új közeg. De valahogy nincsen olyan sok emlékem a kisgimnázium éveiből. Persze azért, mert ekkor volt a Covid, ami mindent felülírt. Nem nagyon kötődik rossz emlékem a karanténos időszakhoz. Izgalmasnak találtam, menőnek, hogy van

egy rendszer, például, hogy minden héten jön a kiszállító az étellel. Az egész életünk lassú, nyugodt, rendszerezett lett. Később kellett kelni, amicsodás volt, és az egész lelkiállapotom jobb lett tőle. Minden nap felkeltünk, lementünk a kertbe levegőzni, és mire visszajöttünk, anya gyümölcsöket vágott nekünk, apa teát főzött. Tanultunk egy kicsit, de mivel még az iskola is csak akkor találta ki, hogy hogyan akar működni, ez a töredéke volt annak, amit igazából iskolával töltöttünk volna. Discordon beszélünk a barátaimmal, játszottunk online. Mindenkinek annyi ideje volt, minden annyira lassú volt. Kellemes nosztalgiával gondolok a Covidra vissza.

A Covid közben történt – nem tudom pontosan, a karanténhoz képest mikor, mert 2019 és -22 között minden összefolyik –, hogy súlyos beteg lett és meghalt a nagypapám, aki az alattunk lévő lakásban lakott. Ez volt az első olyan haláleset, ami a nagyobb, tudatosabb koromban történt. Ezt azért mondom így, mert visszanezve olyan érzésem van, mintha a kisgyerekkoromat egy fólia alatt éltem volna meg. Minél régebbi az emlék, annál tompább, annál sekélyebb az érzelmi töltete, annál kevésbé van kontextusban. Olyan a megélésem az eddigi életemmel kapcsolatban, mintha egy medence aljáról jönnék fel, és tisztulna, mélyülne minden érzelmem folyton. Egyre többet látok, egyre többet érzek, egyre többet értek. A gondolataim igazabbak, valósabbak, árnyaltabbak lettek. Az érzelmeim mélyebbek, erősebbek, bonyolultabbak. Egyre inkább részt tudok venni a világban, és nem egy kis burkon keresztül szemlélem, hanem igazán ott vagyok benne. Ezért is érintett meg talán jobban a nagypapám 2020-as halála, mint a másik ági nagymamám 2014-es halála. Nem volt váratlan, és akkor nem is éreztem olyan sokat, de hetekkel később sírtam többször is. Később, amikor kémiát tanultam – ő kémikus volt, talán az egyetlen reális a családban – arra gondoltam, bárcsak itt lenne, és látná, milyen sokat tudok a kémiáról, vagy hogy segítsen abban, amit a bolond kémiatanár nem tudott elmondani. Vagy amikor fuvoláztam – még alsóban kezdtem furulyázni, aztán komolyabbá vált a dolog –, akkor is eszembe jutott, ő mennyire szerette a zenét, és mennyire jó lenne, ha hallana ilyenkor. Tudom, hogy nagyon tetszene neki, hogy az unokája mennyit fejlődött, és milyen szépen játszik. Azért nagyon fájó ez, mert annyi időt együtt voltunk, de csak akkor, amikor még kicsi voltam, és ne tudtam vele jól beszélgetni, értelmes dolgokról, nem tudtam őt kérdezni, nem jártam még annyira elől a tanulmányaimban és az életemben. Ezt ő is biztos tudhatta, amikor meghalt. Tudta, hogy mennyi minden vár rám, amit soha nem láthat, és nem oszthatok meg vele. De olyan nyugodt és komoly ember volt, hogy bízott bennem, és tudta, hogy bízhat abban, hogy sok jó dolgot fogok csinálni akár él, akár nem. Szerintem nyugodt volt, amikor meghalt.

Nagygimnáziumtól kezdve felerősödtek a jellememben a folyamatok, amik korábban elkezdődtek. Még jobban kinyíltam, szívesen beszélgettem másokkal, még ha ez oly fárasztó is nekem. Elkezdtem megérteni a társas kapcsolatok működését. A barátaimból közeli barátok is lettek, az ismerőseimből új barátok. Tizedikben fakultációt is kellett választani. Nem tudtam, hogy mit válasszak, mert egyfelől nagyon örültem, hogy végre vége a természettudományoknak, másfelől fizikából és kémiából is egy közös táblázatban volt az osztályzás pontokkal, és fizikából konkrétan, kémiából meg majdnem osztályelső lettem. A fizikatanár szerint jó fizikus lennék, a magyartanár nagyon reméli, hogy nyelvész leszek. Úgy éreztem, bármi az, amit nem választok, azzal eldobom egy részét az érdeklődésemnek egy részét, vagy bezárok egy jó lehetőséget, amit nem kéne. De belül tudtam, hogy hosszútávon a humán irány tudja fenntartani az érdeklődésemet igazán, úgyhogy töri, magyar, filozófia fakultációkra jelentkeztem, és végül földrajzra is, mert kellett egy természettudomány. Ez négy fakt, a maximálisan megengedett mennyiség. Amikor azon elmélkedtem, hogy beadjam-e így a jelentkezést, már érlelődött a fejemben egy ötlet, amit végül pont a fakultációs jelentkezés indított be: az Igenek Éve. Azt gondoltam, a 11. évfolyamnál nem lesz jobb idő erre: most vagyok a legszabadabb, miközben még nem kell az érettségim és az egyetemen törni a fejem. A következő egy évnyi időre kampányt hirdettem, miszerint minél több mindenbe belevágok, és minden lehetőséggel igyekszem élni.

Az Igenek Éve hatalmas siker volt. Kitapostam, hogy le tudjak érettségizni angolból, amit nagyon megértte megtenni. Érdekes a történetem az angollal. Nem érdekelt igazán, aztán elkezdtem rengeteg videojátékos, főleg Minecrafttal kapcsolatos videót nézni, majd áttértem mindenféle, két év után lekapcsoltam a feliratokat, és addigra én voltam az egyik legjobb angolos az évfolyamon. Voltam angolversenyeken, jó eredményeket is szereztem, de egyáltalán nem ez a fontos az angollal kapcsolatban: nem csak a videojátékokban, minden szempontból kinyitja a világot. Hirtelen bárkivel tudsz beszélni, bármit elérhetsz, bármit megtudhatsz a világon, ha megtanulsz angolul. Ha lesznek gyerekeim, ha egyetlen dolgot elfogok tőlük várni a tanulmányaik terén, az az lesz, hogy tanuljanak meg angolul. Szóval leérettségiztem angolból, és ez remek döntés volt, mert jó pár órát felszabadított a 11-es órarendemben. Aztán elvállaltam a négy faktot, ami szintén remek döntés volt, mert mindegyikre megértte eljárni, és élvezem, hogy többet tanulhatok ezekről a témákról. A kampány pedig folytatódott.

Nem sokkal később jelentkeztem egy nyári táborba. Nem voltam még táborban a barátaim csapata nélkül. Nem tudom, miért döntöttem úgy, hogy elmegyek. Részben a kampány, amit meghirdettem, részben, mert elvileg „egy demokratikus társadalom felépítése” volt a tábor témája, és ennél érdekesebb tábort el se tudok képzelni. Szóval elindultam egyedül ebbe a táborba, és nem attól félttem, hogy egyedül kell aludnom, vagy ilyesmi, egyáltalán nem. A társas aspektusból voltak félelmeim, mert eszembe jutott életem egyik legrosszabb emléke: a kézilabda-edzőtábor. Ez valamikor kisgimnáziumban lehetett, és eleve nem indultam jó helyzetből. Valamennyire ügyes és gyors voltam, de nagyon kicsi és sovány. Nem tudtam rendesen megfogni a labdát, és mindig én dobtam a legkevésbé távol. A hangos gyerekek, akik már régebb óta ismerték egymást, soha, de soha nem passzoltak, nem hagytak játszani. A kézilabdát szerettem, de kézilabdázni, az edzéseket, a meccseket, valójában utáltam. Az edzés volt ez a hely, ahol tilos inni, kivéve, ha az edző azt mondja – miért? Miért nem lehet békén hagyni egymást? – ahol, ha játékot játszunk, a győztes csapat kitalálja a vesztes csapat büntetését, hogy jól megbüntessük őket. Egyszer az edző azt mondta, a győztes csapatban voltam, mondjam meg én a büntetést. Én azt mondtam, én nem szeretném, ha bárhogy is megbüntetnék őket, nem kell senkit sem megbüntetni, mi lenne, ha menne tovább a játék. Az edző kiabált velem, mert szerinte nincs bennem elég versenyszellem.

Ilyen volt az edzőtábor is. Az egész hét egyfajta unalmas, bánatos várakozásban telt. Ilyen előzetes élményekkel vágtam bele ebbe a demokrácia-táborba Bánkon. De felemelő módon, annak ellenére, hogy maga a tábor nem volt olyan érdekes, és a táborvezetők sem voltak kifejezetten kompetensek, nagyon jól éreztem magam, és ami fontos volt, nem hagytam, hogy valami tökéletlenség elrontsa a kedvem és a nyugalomom. Ráadásul hiába nem ismertem senkit, szépen el tudtam beszélgetni ebéd közben az asztaltársaimmal, sőt, a második napon találtam valakit, akivel tényleg tudtam beszélgetni. Ezzel a pécsi emberrel az volt a kiindulási pontunk, hogy megbotránkoztunk egy vadasparki állatnézés programon, mert mindkettőnk apja vadászott. Aztán kiderült, hogy ugyanabból a szörnyű franciakönyvből tanulunk, és a hátralévő napokon éjszakáig beszélgettünk vidékről, Budapestről, nagyszülőkről, franciáról és mindenféle másról. Elég jóban lettünk a végére. Ez az egész ötnapos élmény nem volt nagy dolog, mindent összevetve, de nagyon fontos lett nekem. A bizonyítéka és a szimbóluma lett annak, hogy képes vagyok új emberekkel megismerkedni, hogy képes vagyok új élményekhez alkalmazkodni és kiélni őket, és hogy képes vagyok csak úgy jól érezni magam egymagamban. Ezzel az energiával vágtam bele a 11. iskolaévbe.

Idén rengeteg új élményt éltem át, és közben személyes szinten is változni tudtam. Elmentem a magyar válogatott kézilabdameccsére Debrecenbe vonattal egyedül. Megvettem a jegyet, az első osztályra, leutaztam, szépen, sietség nélkül megcsináltam mindent, amit akartam, mint egy úr, és este visszajöttem. Nagyon energizáló függetlenség-élményt adott. Igazán nagy hatással a paralimpia,

és annak megnyitója volt rám. Paralimpikonok beszéltek arról, hogy milyen nehéz volt a sérülésük után elfogadnia testüket, és hogy mostanra hogyan sikerült. Elmondták, hogy szeretik a testüket, és hálásak neki. Különösen megérintett egy én korombeli brit úszólány, akinek négy végtagja hiányzik. Olyan kedvesen, olyan boldogan beszélt magáról, és tényleg elégedettnek tűnt. Akkor azt gondoltam: ezek az emberek annyira elégedettek, annyira boldogok. És itt vagyok akkor én: ép, erős testtel, jó elmével, jómódban – nem várhatok többre. Hogy nem élvezhetném az életem? Biztos vagyok benne, hogy az élet szép. Lehet, hogy semmi értelme – de a szép dolgok legtöbbször értelmetlenek. Ki szeretném használni ezt a lehetőséget a jóra.

Általában jellemző rám mostanában, hogy gondolkodom a függetlenségről. Nagyon elégedett vagyok azzal, hogy képes vagyok. Egyedül utazni, egyedül bevásárolni, elképzelni, milyen lenne, ha egyedül kéne élnem. A neveltetésemben nem volt jelen ez a fajta függetlenség. Nem is baj, mert most jött el az a szakasz az életemben, hogy erre gondolok, és pont megfelelő időpontban jött. Élvezek újabban biciklivel járni, elintézni a saját dolgaimat. Belülről jön a törekvés, hogy kialakítsam a saját kis teremet, a saját szokásaimat. Ahogy egyre többet tudok a világról, és felmértem, ki hogyan éli az életét, kedvet kaptam ahhoz, hogy megvessem a lábam a saját életemben, és kialakítsam a magam képére. Megerősödött az öntudatom, és ezt nagyon jónak tartom. Nem érzem magam rosszul, ha nem szeretnék a barátaimmal tartani, mert tudom, hogy mik az én vágyaim, és tudok a magam kedvéért a magam dolgával foglalkozni, anélkül, hogy azt mások ellen tenném.

Itt vagyok most. Nemrég új közösségre találtam az iskola diákönkormányzatában. Már a fővárosi szervezetben is ott vagyok, bár eléggé nehéz nem lenéznem az összes embert ott, mert a munkáról nem szól az egész, az biztos. Az iskolai önkormányzatot nézve, élvezem a társaságot is, és jó érzéssel tölt el a felelősség, és az is, hogy mások munkáját tudom segíteni. Néhányan nem értik, mi olyan jó ebben. De nekem világos, mert a jelenlegi életemet – ez is fokozatosan erősödött meg bennem – a belső motivációm irányítja, hogy minél tökéletesebben végezzek mindent, amihez fordulok. Nem lehet, hogy félkész, rossz munka hagyja el a kezemet. Ha lehet, igyekszem feladatot vállalni, és mindig kicsit jobban végezni. Ha kell, ha nem, véleményt adok. Ez bizonyára néha zavaró, de azért van, mert szeretnék jobbra formálni mindent, ami körülöttem van. Ezért is nehéz csapatmunkában dolgoznom. Van egy koncepcióm, és meg is tudom valósítani úgy, ahogy az az én lelkiismeretemet kielégíti. Van kevés ember, akivel jól tudok együtt dolgozni. Egyébként általában az a vége, hogy én csinálom meg mindent, mert úgy érzem, hogy amit kiengedek a kezeim közül, az nem lesz tökéletes. Ennek ellenére pontosan azokkal az emberekkel szeretek és tudok jól együtt dolgozni, vagy akár csak beszélgetni, akiknek maguknak is erős véleményeik vannak, amiket ki is mernek jelenteni. Ott rögtön érdekes lesz minden. Van mi ellen menni, van mivel interakcióba lépni. Ilyenek a jó beszélgetések és a produktív csoportmunkák is. Az a nehezebb, amikor véleménytelen emberekkel kell kapcsolódnom, mert nem tudom, mit csináljak. Ha ez egy beszélgetés, nem lesz valami érdekes, mert monologizálni egyedül is tudok. Ha ez egy munka, egyedül is el tudom végezni, nem kell húzni az időt a kooperáció tettetésével. Ez a mély, belső motiváció határozza meg a hozzáállásomat minden munkámhoz, de a társadalomhoz is. Tudom, hogy rá lehetne jönni jobb megoldásokra is, az egészet meg lehetne javítani.

Itt el kell magyarázzak egy dolgot, ami az egész világnézetemet megalapozza. Kétféle világlátás van. Az egyik felismeri, hogy minden, amit társadalomnak nevezünk, a kézfogástól a szalagavató szokásain és a nemi identitáson át a kapitalizmusig, ezek mind a mi kitalációink. Semmilyen természeti törvényből nem következnek, és olyan esetlegesek, mint egy társasjáték szabályai. Mindent újra lehet és kellhet alkotni. Ennek a gondolkodásnak a rokona a leíró nyelvész, aki nem erőszakol semmit senkire, csak megfigyeli az emberek valódi beszédét, és tanul belőle. Aki ezt felismeri, azt nevezem a baloldalnak, és ide sorolom magamat is. Aki ezt nem ismeri fel, és akinek a gondolkodásával rokon a

preszkriptivista nyelvész, aki legszívesebben megtiltaná, hogy az emberek „hibásan” beszéljenek, azt nevezem jobboldalnak.

A lelkiismeretem motivál arra is, hogy arra törekedjek, amit békés derűnek neveztem el, és amit a legelőnyösebb lelkiállapotomnak tartok. Derű, ami optimizmus, de nem meglegettség; békesség, ami nyugalom, de nem stagnálás. Legkönnyebben egyedül érzem magam így, de egyre gyakrabban társaságban is meg tudom őrizni a saját utam, és úgy érzem, ahogy egyre érettebb leszek, elengedhetetlen, hogy egyre jobban legyek erre képes.

Néha elmerengek a jövőn. A közeljövő egyszerűbb. Szeretnék végre újra kezdet nyújtani annak az egy dolognak, amivel soha nem sikerült kiegyeznem: a sportnak. Én magam alig hiszem, de igaz, hogy ez az egyetlen dolog, amit megpróbáltam, és teljesen sikertelen voltam benne. Jelenleg az edzéshez, testmozgáshoz általában káros kapcsolat köt, ami megakadályoz abban, hogy ezeket műveljem, pedig már csak az egészség szempontjából is előnyös lenne. Nemrég kezdtem el megpróbálni sportolni. Mondhatjuk, elvettem ennek a magját. Remélem, megered, és erős fává nő. A megfelelő talajt az önszeretet adta meg neki, mert ha elhiszem, hogy jó a testem, és velem van, és szeretem őt, akkor el lehet kezdeni gondolkodni, hogy hogyan fejlesszük tovább. Le szeretnék nyelvvizsgázni franciából is, lehetőleg emelt szinten, aztán átcsoportosítani az energiákat a finntanulásra. Ebben nem is haladok olyan rosszul, de a gyakorlat hiányzik. Túl szeretném élni a végzős évet, úgy, hogy elszigetelem magam a hülyeségektől, amit magával hoz – szalagavató, ballagás, más ceremóniák – annyira, hogy ne viseljen meg, de meg is tudjam élni az örömeiket bennük. Év végén meg persze minél jobb érettségiket szeretnék tenni. Hogy aztán mi lesz? Azt nem tudom.

Egyetemet fog kellene választani. Annyira el voltam, vagy el vagyok veszve ebben, hogy nem is tudtam, hova forduljak. A lehetőségek mocsarából kihúztam egy valamit, amire most nagyon gondolok, hogy ne bolonduljak bele a bizonytalanságba. Van Finnországban, a Turku Egyetemen egy angol nyelvű szociológia alapképzés, utána városszociológia mesterképzéssel. Finnül már így is tudok egy kicsit, a képzés ingyenes, és a lakhatás, ami az anyagiak miatt nagy kérdés, egészen vállalható lenne egy kis szerencsével. Ennél jobb lehetőség nagyon meglepődnék, ha lenne külföldön. A másik nagy opció, hogy itthon maradok az ELTÉ-n, ami praktikus, stresszmentes, olcsó. Nagyon érdekes, de úgy érzem, nem vágyok azokra a híres egyetemekre, amiknek már a neve is jó hangzik, és „olyan nehéz” bekerülni. Néha eszembe jut, hogy amúgy lenne esélyem, de aztán meg az, hogy az összes társam olyan arrogáns, pedálozó és sekélyes lenne, mint az ilyen helyekre készülők gyerekek, akiket egyszer jól megvertünk egy vitaversenyen. Összességében a legjobban azt remélem, hogy el tudok jutni Finnországba. Vágyom erre a fajta kihívásra, és természetes következő lépésnek is találok: régen is elmentek a legények vándorútra, mielőtt letelepedtek, hogy világot lássanak. Jó lenne megnézni, milyen a híres nyugaton, még ha nem is biztos, hogy ott akarnék élni.

Ha felvesznek: ki tudja? Kimegyek, egyetemista leszek Finnországban. Lehet, megismerkedek egy kedves finn lánnyal, és kint is maradok végleg. De az EU-ban bárhova szabad költözni. Tudok angolul, azt csinállok, amit szeretnék. Nem lehet előrébb tekinteni, de nem is baj. Mire odajutok, valószínűleg annyi újat fogok tudni, hogy egészen máshogy fogok dönteni, mintha ma kéne. Nem vagyok nyugodt a jövővel kapcsolatban. De izgatott vagyok, és alig várom, hogy hassak rá.

Íme, számot vettem a múlttal, a jelennel, és a jövővel. Készen vagyok, mondhatjuk, bár annyira belejöttem, hogy még nagyon sok mindent szívesen elmondanék. El kell mondani, ez egy különleges pályázat volt. Nem kellett tudni semmit, csak magamról írtam, de elég nehéz volt. Könnyeztem

közben a hálától, a gyásztól, a bánattól, örömtől, pedig nem vagyok érzélgős fajta. Ezt a szöveget érzelmszinten nagyon nehéz volt megírni, mert minden szava rólam szól. Elkészült a mérleg, és kíváncsi vagyok, hogy fogom újraolvasni tíz év múlva. Addig nem fogok rágondolni. Csak folytatom az életet, és egyszer előveszem egy régi mappából ezt a fájlt. Nem tudom, mit fogok érezni, amikor olvasom, de erre az érzésre vagyok a legkíváncsibb a jövőmet illetően.